

Rapport fra et statlig oppnevnt utvalg
– avlevert 1. april 2014 til Kulturdepartementet

KOM IGJEN, JENTER!

*Jenter med minoritetsbakgrunn og
deltakelse i organisert idrett*

” *Nettverket barna får gjennom idretten er svært viktig når man vokser opp i et flerkulturelt samfunn. Som foreldre blir du kjent med andre foreldre som kan være inspirasjons- og motivasjonskilde for deg til å være det beste for ditt barn. Disse foreldrene kan også være et nettverk for ditt barn og de kan også bidra til måten du velger å oppdra barna dine på.*

UBAH A. ADEN

Foto:

Forside: Fozia Ahmad / Falken Girls

Side 5: Eva Skei/ Norges håndballforbund

Side 7: Fozia Ahmad / Falken Girls

Side 13: Ingrid Tollånes / Oslo Idrettskrets

Side 17: Eva Skei/ Norges håndballforbund

Side 19: Fozia Ahmad / Falken Girls

Innhold

DEL I 4

1. Sammendrag	4
2. Utvalgets mandat, sammensetning og arbeid	4
2.1. Mandat og sammensetning av utvalget	4
2.2. Utvalgets forståelse og avgrensning av mandatet	5
2.3. Utvalgets arbeid	5
3. Hva vet vi om jenter med minoritetsbakgrunns deltakelse i organisert idrett?	6
3.1. Jenter med minoritetsbakgrunn	6
3.2. Hvorfor er det viktig med idrettsdeltakelse for jenter med minoritetsbakgrunn og deres familier?	6
3.3. Forskning	8
3.4. Hvordan står det faktisk til med den organiserte idretten?	10
4. Statlige virkemidler i idrettspolitikken	11
4.1. Anlegg for idrett og fysisk aktivitet	11
4.2. Inkludering i idretten	11
4.3. Beskrivelse av Kulturdepartementets tilskuddsordning <i>Inkludering i idrettslag</i>	12

DEL II 13

5. Hvilke utfordringer står vi overfor?	13
5.1. Innledning	13
5.2. Foreldrenes rolle	13
5.3. Kostnader og forpliktelser ved idrettsdeltakelse	14
5.4. Regler for bekledning og samvær med det annet kjønn	15
5.5. Idrettslagenes møte med det flerkulturelle samfunnet	15
5.6. Få tillitsvalgte og synlige rollemodeller fra minoritetsmiljøer	16
5.7. Mangel på anlegg og treningstid	16

DEL III 17

6. Utvalgets forslag – råd til Kulturdepartementet	17
6.1. Innledning	17
6.2. Råd til Kulturdepartementet	17
6.3. Råd til norsk idrett på alle nivå	18
7. Administrative og økonomiske konsekvenser	20

DELI

1. Sammendrag

Ulike forskningsrapporter viser at færre jenter med minoritetsbakgrunn er medlem i et idrettslag enn både gutter med minoritetsbakgrunn og ungdom fra majoritetsbefolkningen av begge kjønn. Studiene viser også at forskjellene mellom gutter og jenter med minoritetsbakgrunn er mye større enn forskjellene mellom gutter og jenter uten minoritetsbakgrunn.

Årsaken til jentenes underrepresentasjon kan være både kulturelt, religiøst og økonomisk betinget. Utvalget peker på foreldrene som en nøkkelfaktor til deltakelse. Foreldrenes kunnskap om norsk idrett er avgjørende for at jentene skal få lov til å delta. Idrettens utfordring er derfor å kommunisere idrettens verdier og holdninger tydelig til foreldrene og på den måten gjøre idretten mer tilgjengelig for jentene. Mødre med minoritetsbakgrunn må engasjeres spesielt. Gode rollemodeller er viktig.

Hovedbudskapet utvalget ønsker å formidle til kulturministeren er at temaet «*flere jenter med minoritetsbakgrunn i idretten*» må løftes mye høyere på den idrettspolitiske dagsorden. Arbeidet bør gis større oppmerksomhet, og en løsning forutsetter tiltak på alle plan og må involvere alle berørte parter.

Rådene som utvalget gir er først og fremst til Kulturdepartementet. Imidlertid må norsk idrett på alle nivå involveres for å sette rådene ut i livet. Utvalget har derfor også valgt å gi råd til norsk idrett, avledet av rådene som gis til departementet.

2. Utvalgets mandat, sammensetning og arbeid

2.1. Mandat og sammensetning av utvalget

Kulturdepartementet besluttet høsten 2013 å sette ned et utvalg som skal se på minoritetsjenter og deltakelse i idrett.

Bakgrunnen for nedsettelsen av utvalget er at undersøkelser viser at mens minoritetsguttene deltar i organisert idrett omtrent som majoritetsbefolkningen er minoritetsjentene klart underrepresentert.

Mandat for utvalget

Utvalget skal gi råd om hvordan den statlige idrettspolitikken kan bidra til økt deltakelse blant jenter med minoritetsbakgrunn.

Som et grunnlag for sine vurderinger skal gruppen kartlegge, vurdere og beskrive minoritetsjentes deltakelse i idrett:

- identifisere årsaker til lav deltakelse
- identifisere eventuelle barrierer for deltakelse
- identifisere og beskrive gode eksempler hvor idretten har lyktes med å få deltakere blant minoritetsjenter.
- identifisere hvilke minoritetsgrupper som er underrepresentert i organisert idrett
- skaffe oversikt over og benytte eksisterende forskning.

Avgrensning:

Et bærende prinsipp i den statlige idrettspolitikken er at idretten har stor grad av autonomi. Det er derfor ikke innenfor mandatet å gi direkte råd til idrettslagene eller idrettsorganisasjonen for øvrig om hvordan de skal drive sin virksomhet.

Utvalgets arbeid er lagt frem for kulturministeren 1. april 2014.

Utvalget har bestått av:

Eva Skei, Norges Håndballforbund (leder)

Ingrid Tollånes, Oslo Idrettskrets

Ubah A. Aden, Holmlia Sportsklubb,

Foreldreutvalget for grunnopplæringen

Sahra Jaber, Furuset IF, Årets unge leder i 2011

(Leadership Foundation)

Fozia Ahmad, Falken Girls Cricket Klubb,

Norges Cricketforbund

Ove Bevolden, Holmlia Sportsklubb

Åse Strandbu, Norges idrettshøgskole

Henrik Lunde, Norges Fotballforbund

Marcela Montserrat Fonseca Bustos,

Norges idrettsforbund og olympiske og
paralympiske komité (NIF)

Sekretariatsfunksjon ved Idrettsavdelingen,
Kulturdepartementet

2.2. Utvalgets forståelse og avgrensning av mandatet

Kulturministeren og Kulturdepartementet forvalter statens idrettspolitikk. Utvalgets oppgave er i hovedsak å gi råd om hvordan den statlige idrettspolitikken kan bidra til økt deltakelse i idrett blant jenter med minoritetsbakgrunn.

Utvalget har i sitt arbeid vært oppmerksom på prinsippet om idrettens autonomi og at staten ikke kan instruere idretten og dens gjøremål. Utvalget har utformet sine råd på en måte som tar hensyn til det. Kulturministeren kan likevel, gjennom dialog med den organiserte idretten, videreformidle gode råd fra utvalget.

2.3. Utvalgets arbeid

Utvalget ble nedsatt 10. oktober 2013 og konstituerte seg 28. november 2013. Det har til sammen i perioden november 2013 – t.o.m. overlevering av rapporten 1. april 2014 hatt fire møter.

” Den største utfordringen er overgangen fra inkluderingsprosjekter med «gratistilbud» til ordinært medlemskap i idrettslaget, med avgifter og dugnader.

EVA SKEI

Det ble forutsatt at alle utvalgsmedlemmene skulle delta på alle møter og være aktive i utarbeidelse av en rapport, og at Kulturdepartementet ved Idrettsavdelingen skulle ivareta sekretariatsfunksjon for utvalgsarbeidet.

Fordi utvalgets medlemmer hadde ulike erfaringer, så en det som nødvendig at alle måtte bruke noe tid mellom møtene for å sende innspill og erfaringer til ulike problemstillinger. Rapporten er derfor utarbeidet i et samarbeid mellom alle i utvalget og med nødvendig bistand fra sekretariatet i KUD.

3. Hva vet vi om jenter med minoritetsbakgrunns deltakelse i organisert idrett?

3.1. Jenter med minoritetsbakgrunn

Definisjon og avgrensning:

Statistisk Sentralbyrå (SSB) definerer innvandrerbefolkningen slik:

Personer med innvandrerbakgrunn er innvandrere som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre, og som på et tidspunkt har innvandret til Norge, samt norskfødte med innvandrerforeldre, de er født i Norge, og har to foreldre som er innvandrere.

SSBs definisjon på innvandrerbefolkningen brukes av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD), Kulturdepartementet (KUD) og av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Utvalget ser derfor at det er hensiktsmessig å videreføre denne etablerte avgrensningen. For å lette lesningen har vi likevel valgt å bruke begrepet *minoritetsjente* eller *jente med minoritetsbakgrunn*. Når begrepet minoritetsjenter benyttes i denne rapporten menes altså innvandrerjenter/kvinner og norskfødte jenter/kvinner med utenlandsfødte foreldre.

Det er et stort mangfold i gruppen av jenter med minoritetsbakgrunn. Vesentlige fellestrekk skiller likevel denne gruppen av jenter fra jevnaldrende med norskfødte foreldre. Det antas at det å vokse opp i Norge med foreldre som er innvandrere, gir grunnlag for noen særskilte oppvekstbetingelser.

For det første befinner familien seg i en innvandrings-situasjon, hvor familien på ulike områder blir nødt til å forholde seg til et nytt språk og nye kulturelle tradisjoner og praksisformer. For det andre er det en større andel av innvandrerbefolkningen som har jobber med lav lønn og dårlige arbeidsbetingelser. Og for det tredje vil noen innvandrere kunne oppleve at det knyttes stigma til deres språk, utseende eller væremåter.

Det ligger selvsagt ingen nødvendighet i at disse forholdene skal bety noe for hvordan døtre av innvandrere lever sine liv.

3.2. Hvorfor er det viktig med idrettsdeltakelse for jenter med minoritetsbakgrunn og deres familier?

Utvalget mener det haster med å få med jentene som har minoritetsbakgrunn og familiene deres i norsk idrett. Begrunnelsene er mange.

Frivillig organisering er en sentral del av norsk kultur og samfunnsliv. Med over 90 000 frivillige organisasjoner er Norge i verdenstoppen når det gjelder organisasjonsliv og frivillig arbeid. I 2009 oppga 48 prosent av befolkningen at de deltok i frivillig arbeid (Wollebæk m.fl., 2010).

I St. meld. nr. 39 Frivillighet for alle (2006–2007), beskrives det utførlig hvilken betydning frivillig sektor har. Det vises blant annet til at frivillig sektor har spilt en betydelig rolle i utviklingen av det norske samfunnet. Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er Norges største frivillige organisasjon med mer enn 2,1 mill. medlemskap og over 11 000 idrettslag. Den aktiviteten idrettslagene driver over

hele landet er tuftet på frivillighet. I aldersgruppene opp til 12 år er rundt 500 000 barn med på idrettsaktiviteter. Idrett er således en sentral del av norske barns oppvekst og har betydning for norske familiers tilhørighet i lokalsamfunnet. Likeledes er idretts- og dugnads-kulturen en viktig del av det norske storsamfunnet.

På idrettsbanen er det idrettens språk som gjelder. Her kan alle finne sin plass uavhengig av norskkunnskaper og antall års botid i landet. Som arena for sosialisering og for å bli kjent med Norge og norsk kultur, er idretten unik. Her blir foreldre og barn kjent på treningsfeltet, på turer og konkurranser og gjennom deltakelse på arrangementer og dugnader. Dette gir også minoritetsgrupper en mulighet og en arena for å ta med seg sine egne idrettsformer og introdusere dem for et nytt publikum.

Ifølge SSBs befolkningsstatistikk er 12 prosent av befolkningen innvandrere (1. januar 2013). Tallet på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre økte med 55 300 i 2012. Det var den høyeste tilveksten noensinne. Ved siste årsskifte var det 593 300 innvandrere og 117 100 norskfødte med innvandrerforeldre i Norge. I Oslo utgjør innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn litt over 30 prosent av befolkningen. Av disse har 60 prosent bakgrunn fra Asia og Afrika, 36 prosent fra Europa, og resten fra Amerika og Oseania (Oslo kommune 2013).

Utvalget mener det å inkludere innvandrere i det frivillige organisasjonslivet, og i norsk idrett spesielt, vil være et viktig bidrag til integreringsarbeidet i Norge. Idrettslagene har tradisjonelt vært, og er fortsatt, limet i mange lokalsamfunn. Jenter med minoritetsbakgrunn bør få de samme mulighetene til å oppleve fellesskapet, gleden og det sosiale samholdet andre får oppleve i idretten. Å utvikle idrettslige ferdigheter, utfordre egne styrker og svakheter, bli kjent med egne grenser og sin egen kropp, er viktige bestanddeler i idrettsdeltakelse. Å sette mål og å trene for å nå målene, enten individuelt eller som en del av et lag, er kvaliteter som kommer til nytte i hverdagen, på skolen og i yrkeslivet. Å lykkes med noe og prestere gjennom trening og konkurranser, gir barn og ungdom et grunnlag for selvinnsikt og økt selvtillit. Det mest sentrale er likevel gleden ved å drive fysisk aktivitet sammen med andre. Da blir det en utfordring at en del av befolkningen ikke er en del av dette fellesskapet.

Norsk idrett har en mengde tilbud til ungdom og voksne som ønsker å utdanne seg til ledere, trenere og dommere. Stadig flere ungdom tar del i ungdomslederutdanning og engasjerer seg i idrettens styre og stell. Dette gir verdifull erfaring i ledelse og organisasjonsdeltakelse. Idrettslagene er en skole i demokrati og en arena der ulike syn brynes mot hverandre. Denne treningen har gitt mange en god start som aktive samfunnsborgere.

Utvalget mener minoritetsjenter bør få ta del i dette og få muligheten til å synliggjøre egne ønsker og behov.

Idrettsdeltakelse på like vilkår for begge kjønn har vært og er fortsatt en viktig del av likestillingskampen i Norge. Kvinner er fortsatt i mindretall som medlemmer og som ledere i norsk idrett, og frem til i dag har norsk idrett bare hatt en kvinnelig president. Men vi ser også at i aktiviteten for yngre aldersklasser er representasjonen jevn, både blant deltakere og ledere. Utvalget mener at ved å arbeide for at jenter med minoritetsbakgrunn skal få de samme mulighetene til idrettsdeltakelse som sine brødre, må en styrke idrettens inkluderingsarbeid.

Utvalget vil spesielt fremheve det som skjer i hovedstadens cricketmiljø. De første jentelagene i cricket ble startet for kort tid siden. De kvinnelige pionerene fra minoritetsmiljøene har måttet tåle fordommer og nedlatende holdninger, men også jubel og entusiasme. De tar stadig større plass i en mannsdominert idrett og krever sin rett til å få spille på egne premisser.

3.3. Forskning

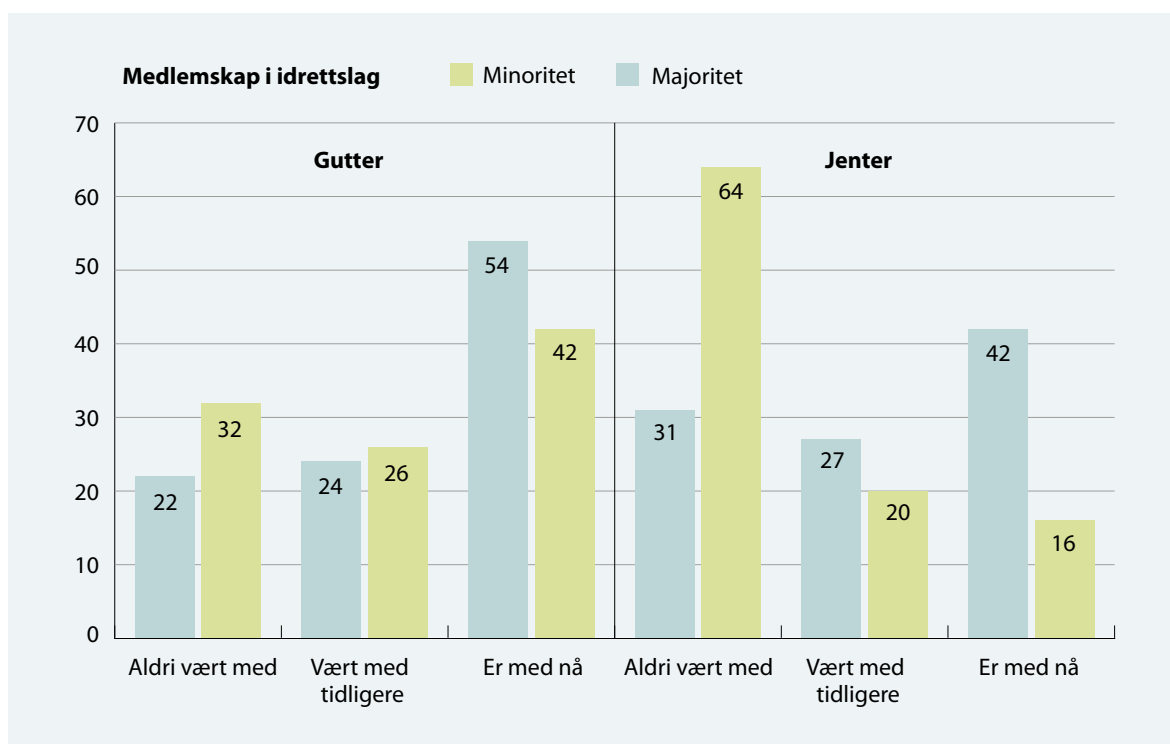
Forskning viser at det er tydelige forskjeller i idrettsdeltakelse mellom ungdom med minoritets- og majoritetsbakgrunn. Minoritetsbakgrunn er i disse studie-

ne målt ved at ungdommene har svart på spørsmål om hvor foreldrene kommer fra. De som har oppgitt at de har to foreldre født i utlandet regnes til minoritetsbefolkningen.

Flere undersøkelser viser nettopp at jenter med minoritetsbakgrunn er sjeldnere med i et idrettslag enn gutter med minoritetsbakgrunn og ungdom fra majoritetsbefolkningen av begge kjønn. Studiene viser også at forskjellene mellom gutter og jenter med minoritetsbakgrunn er mye større enn forskjellene mellom gutter og jenter i majoritetsbefolkningen. Forskjellene i treningsaktivitet mellom gutter med minoritets- og majoritetsbakgrunn er små.

Hvor underrepresentert jenter med minoritetsbakgrunn er i idrettslag varierer fra undersøkelse til undersøkelse.

Figuren under viser resultatene fra Ung i Oslo 2006, som dekker de to siste klassesjiktene på ungdomsskolen og første året i videregående skole. Som vist i figuren er 16 prosent av jentene med minoritetsbakgrunn med i et idrettslag, mot hele 42 prosent av jentene fra majoritetsbefolkningen.

Figuren er hentet fra rapporten *Aktiv Oslo-ungdom* (Strandbu og Bakken 2007).

” Foreldrenes interesse er avgjørende. De må hjelpes til å få en fot innenfor det norske idrettsmiljøet. De må inviteres med i klubbmøter og på dugnader, kamper og sosiale treff. De må ønskes velkommen og føle seg trygge på at døtrene blir godt ivaretatt!

UBAH A. ADEN

I en undersøkelse som er representativ for hele landet, og dekker aldersspennet 13–18 år, oppga 42 prosent av jentene med majoritetsbakgrunn at de har trent i idrettslag siste uke, mot 23 prosent blant jenter med minoritetsbakgrunn (Seippel, Strandbu, & Sletten, 2011).

En undersøkelse av medlemskap og deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter blant 15–17-åringer i Oslo (Friberg, 2005) viste også at det er store forskjeller i deltakelse mellom minoritets- og majoritetsungdom. Rapporten skiller ut ungdommer med foreldre fra Pakistan fordi de er mange nok til å analyseres som en egen gruppe og finner at de sjelden driver med organisert idrett. Et annet interessant funn fra denne studien er at interessen for å bli med i et idrettslag er stor – også blant jenter med foreldre født i Pakistan. Sammenlikning mellom grupper etter hvor foreldrene kommer fra viser generelt stor variasjon (Jf Strandbu og Bakken 2007). Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til disse sammenlikningene, blant annet fordi gruppene er såpass små at en veldig aktiv vennegjeng et år vil føre til høye prosenttall for det aktuelle opprinnelseslandet.

Oppsummert viser de fleste studiene at tenåringsjenter med minoritetsbakgrunn er langt sjeldnere med i idrettslag enn jenter fra majoritetsbefolkningen. Når det gjelder fysisk aktivitet generelt og trening utenfor idrettslag er forskjellene mindre.

Hvordan forklares så underrepresentasjonen av jenter med minoritetsbakgrunn i den organiserte idretten? I forskningen på feltet har barrierer knyttet til religion, tradisjoner og kultur vært sentrale forklaringer. I noen arbeider argumenteres det for at også klassekultur og økonomiske resurser og strukturell diskriminering / rasisme bør trekkes inn.

Analysen i rapporten Aktiv Oslo-ungdom viser at guttene handler det meste av forskjellen i idrettslagsmedlemskap mellom minoritet og majoritet, om foreldres utdanningsnivå og familiens økonomi. Også for jenter forklarte disse forholdene mye av forskjellen mellom majoritet og minoritet (Strandbu & Bakken, 2007). Dette funnet er interessant fordi det viser at selv om kultur og tradisjoner er det som oftest diskuteres har økonomiske resurser stor betydning.

Kulturelle forskjeller har i mange minoritetsfamilier handlet om streng kontroll med jenters fritidsaktivitet, liten tradisjon for at jenter skal drive med idrett, bluferdighet og problemer med rådende kleskoder. Dette er kombinert med generelt lite kjennskap og fortrolighet med den norske måten å organisere idrett blant foreldre med innvandrerbakgrunn (Strandbu, 2006; Walseth, 2006).

Når kultur og tradisjoner har vært tematisert i europeisk forskningslitteratur er det først og fremst innvandrernes kultur det har handlet om. Noen særtrekk ved majoritetsbefolkningens idrettskultur må også trekkes inn (Strandbu, 2006). Kort oppsummert har den norske barne- og ungdomsidretten vært langt mer egalitær enn idretten i landene innvandrerne til Norge kommer fra. Selv om øvre sosiale lag er noe overrepresentert også i Norge, har det vært vanlig at barn og unge fra alle samfunnslag har deltatt i organisert idrett.

Videre er det større likhet i gutter og jenters idrettsaktiviteter i Norge enn i landene innvandrerforeldrene kommer fra. Blant annet er fotball den største idretten blant norske tenåringsjenter.

Idrettens legitimitet som oppdrager og som formidler av gode verdier i Norge, er en tredje faktor. Majoritetsbefolkningens barn ledes ofte inn i idretten i ung alder av foreldre, og norsk idretts frivillighetsbaserte organisering krever en betydelig foreldreinnsats.

Bydel Søndre Nordstrand

Bydel Søndre Nordstrand har 4 idrettsklubber som organiserer både gutter og jenter. Bydelen har innenfor idretten organisert rundt 5000 aktive som er medlem i klubben. Totalt bor det rundt 36 000 mennesker her. Ut fra tall hentet fra klubbene her er det en stor majoritet av gutter som deltar i den aktive delen. Holmlia Sportsklubb har i underkant av 100 jenter som er med – alle er under 13 år og det gror godt, men majoriteten er etnisk norske. Vi ser også at det er liten deltakelse fra land som Pakistan, Somalia og Polen som er de 3 største ikke vestlige her i bydelen. Innen innebandy er fordelingen 60/40 og det kan skyldes at de trener inne i hall. Rundt 25% av de som deltar av jenter er etnisk ikke norske. Det samme kan en si om Bjørndal hvor tallet er 28% – så vi har et stort potensiale.

Begrensinger ved forskningen som finnes

Det finnes lite forskning om idrettslag og tiltak som lykkes med å få med seg minorietsjenter. Hva skal til for å lykkes? Det er også, med unntak for Carlsson og Haalands arbeid (Carlsson & Haaland, 2006), få studier av foreldres rolle. Hva tenker foreldre med minoritetsbakgrunn om norsk idrett?

Utvalget har måttet forholde seg til tall fra 2006 og 2007, noe som gjør at rapporten ikke har med eventuelle endringer som kan ha skjedd frem til 2014.

3.4. Hvordan står det faktisk til med den organiserte idretten?

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) har «*idrettsglede for alle*» som visjon for den organiserte idretten i Norge. Visjonen skal prege både organisasjonsarbeidet og aktivitetspolitikken.

I Idrettens verdigrunnlag er det nedfelt at NIF skal arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut fra sine ønsker og behov. Organisasjonen skal være en positiv verdiskaper for individ og samfunn og

Idrettspolitisk dokument 2011–2015

2.4. Inkludering

Mål: Deltakelsen fra underrepresenterte grupper skal økes, slik at deltakelsen på en god måte gjenspeiler mangfoldet i samfunnet, ved at alle er velkomne og skal føle seg trygge i idrettslagene.

- forhold som begrenser enkelte gruppers deltakelse, fjernes.
- nulltoleranse for diskriminering og trakassering uansett kjønn, etnisitet, livssyn, seksuell orientering og funksjonshemming håndheves.

6.2. Et flerkulturelt Norge

Mål: Norsk idrett skal arbeide for at en større del av innvandrerbefolkningen deltar i organisert idrett, ved å

- etablere et samarbeid med innvanderorganisasjoner og offentlige instanser som arbeider med integrering
- arbeide videre for økt tilskudd til målrettet arbeid for etniske minoriteters deltakelse i idrettslagene
- bidra til at nyetablerte idretter får gode utviklingsmuligheter

dermed styrke sin posisjon som folkebevegelse og drivkraft i samfunnet

I sitt idrettspolitiske dokument sier NIF bl.a.

«Idrettsglede for alle» er en krevende ambisjon. Den utfordrer både den enkelte og fellesskapet. Vi har lyktes når alle føler seg velkomne, og når samhold og ekte glede preger hverdagen i idrettslagene.

NIF har de siste årene hatt oppmerksomhet på inkludering i idrettslag i et bredt perspektiv. Det gjelder arbeidet med inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne, idrett mot homofili, inkludering av personer med minoritetsbakgrunn og arbeid mot mobbing.

Inkluderingsarbeidet i særforbund, idrettskretser og særkretser er vektlagt ulikt. Enkelte særforbund har, som NIF, rettet oppmerksomheten mot inkludering i et vidt perspektiv. Her er målet at alle, uansett funksjonsnivå, alder, kjønn, etnisitet eller seksuell orientering, skal ha et godt, utfordrende og tilrettelagt tilbud. Noen forbund har nedfelt klare visjoner og strategier for inkludering av barn og unge med minoritetsbakgrunn og har ansatte som jobber aktivt med prosjekter, sentralt og lokalt. Utvalget er kjent med at håndball, fotball, basketball og svømming er blant de særforbund som har kommet langt i dette arbeidet. Videre synes det å være idretter som basert på sin egenart naturlig rekrutterer utøvere fra minoritetsbefolkningen, blant disse, innebandy, kampsport, cricket og amerikanske idretter.

4. Statlige virkemidler i idrettspolitikken

4.1. Anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Tilskudd til utbygging og rehabilitering av anlegg er statens viktigste virkemiddel for å nå målet om idrett og fysisk aktivitet for alle. Overføringer til anleggsformål har i hele perioden etter opprettelsen av Norsk Tipping AS vært den største posten i hovedfordelingen av spillemidler.

Det er de tradisjonelle idrettsanleggene utformet for trening og konkurranse som har mottatt mest tilskudd. Gjennom rammefordeling av spillemidler til fylkeskommunene søker departementet å ivareta en tilnærmet lik tilgang på anlegg for befolkningen uavhengig av bosted.

Målet for anleggsutbyggingen er å gi flest mulig anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet. Anleggstyper som harmonerer med aktivitetsprofilen til barn og ungdom, som kan brukes av mange og som gir mulighet for egenorganisert fysisk aktivitet er prioritert.

Den statlige idrettspolitikken skal bidra til at befolkningen har et bredt spekter av lokalt forankrede aktivitetstilbud både i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten og gjennom mulighet for egenorganisert aktivitet. I tråd med at det er barn og ungdom som er de prioriterte målgruppene for idrettspolitikken, er

” For meg er ikke utfordringen å rekruttere jenter med minoritetsbakgrunn, men utfordringen er heller hvor jeg skal trene disse jentene.

FOZIA AHMAD

også anleggsutbyggingen i første rekke ment å understøtte disse målgruppene ønsker og behov.

Anleggsutbygging tar utgangspunkt i lokale behov i kommunene. Idrettsanlegg bygges og eies lokalt, av kommuner og idrettslag. Det statlige tilskuddet fra spillemidlene er et viktig bidrag til å realisere anlegg, men det er primært en toppfinansiering som kommer i tillegg til anleggseiers grunninvestering. Det er derfor slik at både kommunal økonomi og kommunale prioriteringer har betydning for anleggsutbyggingen lokalt.

4.2. Inkludering i idretten

Den statlige idrettspolitikken tar utgangspunkt i at frivillige organisasjoner utgjør verdifulle sosiale fellesskap. Organisasjonene er arenaer for læring, kompetanseutvikling og meningsdannelse. Deltakelse i organisasjonslivet er sentralt for utvikling av sosial kapital og aktiv samfunnsdeltakelse. Det er derfor viktig at organisasjonene klarer å være inkluderende overfor alle grupper i befolkningen, uavhengig av f.eks. alder, kjønn, utdanning eller inntekt. Idrett og fysisk aktivitet er av stor betydning for å skape et fungerende, aktivt og inkluderende samfunn.

NIF er Norges største frivillige organisasjon. Det finnes idrettslag i nesten alle lokalsamfunn i Norge. Det gir idretten en unik posisjon som inkluderingsarena. Idrettslagenes aktiviteter og sosiale fellesskap er for eksempel av svært stor betydning for mange utsatte barn og ungdom, og som innfallsport til det norske storsamfunnet for minoritetsgrupper.

Statens overordnede mål med idrettspolitikken uttrykkes i visjonen idrett og fysisk aktivitet for alle. Idrett og fysisk aktivitet for alle innebærer at staten gjennom sin virkemiddelbruk skal legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet.

” Å forstå kodene i norsk idrett var ikke selvsagt for Metin.
– Jeg trodde at idrettsaktiviteter var organisert gjennom statlig virksomhet, men etter hvert skjønnte jeg poenget med dugnad og at det er foreldrene som må bidra.

METIN, KOLSTAD IL

Den viktigste forutsetningen for dette er økt satsing på idrettsanlegg for trening, konkurranse og egenorganisert fysisk aktivitet.

Idrettsdeltakelse er spesielt viktig for barn og ungdom. Idretten, gjennom NIF, særforbund og idrettslag skal være en arena hvor alle, og da spesielt barn og ungdom, skal finne seg til rette. Det finnes en rekke gode eksempler på idrettslag som har lyktes i sitt arbeid med å inkludere barn og ungdom med minoritetsbakgrunn. Det er også viktig at idrettsaktivitet er tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomi. Dette er avgjørende for at idretten fortsatt skal kunne nå alle og motvirke sosial ulikhet i deltakelsesmønstre.

Det viktigste virkemiddelet staten disponerer på idrettsområdet er tilskudd til anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet. Det er viktig at anleggsutbygging tar utgangspunkt i lokale behov i kommunene, og oppdatert kunnskap om bl.a. aktivitetsprofil og behov i befolkningen, særlig blant barn og ungdom. Et kulturelt og etnisk mangfold i befolkningen kan ha innvirkning på aktivitetsomfang og ikke minst hvilke typer aktiviteter som oppfattes som attraktive. Dette utfordrer statens evne til både å utvikle et attraktivt aktivitetstilbud og en anleggsportefølje som svarer til befolkningens ønsker og behov.

4.3. Beskrivelse av Kulturdepartementets tilskuddsordning *Inkludering i idrettslag*

Tilskuddsordningen er en særskilt ordning som tar utgangspunkt i idrettslagenes evne og mulighet til å være inkluderingsarenaer i nærmiljøet.

Det overordnede målet med tilskuddsordningen *Inkludering i idrettslag* er å inkludere nye grupper inn i idrettslagenes ordinære aktivitetstilbud, gjennom å motvirke økonomiske og kulturelle barrierer som kan være til hinder for å delta i organisert idrettsaktivitet. Tilskuddet skal benyttes til tiltak rettet mot barn (6–12 år) og ungdom (13–19 år) med innvandrerbakgrunn – med særlig vekt på jenter, og barn og ungdom fra familier med lav betalingsevne.

NIF er tilskuddsmottaker og videreforderer tilskudd til idrettsråd og idrettslag i ti større bykommuner og randkommuner utenfor Oslo. Det ytes tilskudd blant annet til å utvikle lavterskeltilbud til alle uavhengig av medlemskap i et lag og til å videreutvikle det medlemsbaserte tilbudet i lagene. Ordningen er tildelt 10,5 mill. kr for 2014.

På oppdrag fra Kulturdepartementet foretok International Research Institute of Stavanger (IRIS) en gjennomgang av tilskuddsordningen i 2010 for å få en oppdatert kunnskap om hvordan idrettslagene, gjennom tilskuddsordningen, lykkes i sitt arbeid med å tilrettelegge for inkludering og integrering. En av de viktigste måloppnåelsene IRIS peker på, er at en større del av idrettsbevegelsen nå engasjerer seg i problematikken knyttet til inkludering og integrering.

IRIS' gjennomgang viser også til at tilskuddsordningen bidrar til et stort mangfold, både når det gjelder målgrupper, aktivitetstilbud og organisatoriske løsninger, samt at måloppnåelsen er betydelig på overordnet nivå. Det er bra, men når det gjelder de ulike aktivitetstiltakene i ordningen, ønsker utvalget å vise til at særskilte tiltak for jenter med minoritetsbakgrunn, som er en av fem tiltakskategorier i ordningen, er den kategorien med færrest tiltak i perioden 2011–2013. (Rapportering fra NIF til KUD 2013).

DEL II

5. Hvilke utfordringer står vi overfor?

5.1. Innledning

For at flere jenter med minoritetsbakgrunn som ønsker det skal få delta i idrettsaktiviteter mener utvalget at det er viktig å forstå hvilke barrierer og utfordringer som hindrer deltakelse.

Utvalget har drøftet flere ulike forhold. Barrierer og utfordringer varierer med hensyn til minoritetsgruppens landbakgrunn og botid i Norge. Nyankomne innvandrere har helt andre utfordringer enn norskfødte med innvandrerforeldre med lang botid i Norge. Utvalget har mange eksempler på at norskfødte voksne med innvandrerbakgrunn som får barn har andre holdninger til jenters deltakelse i idrett enn det deres egne foreldre hadde. Temaene nedenfor vil derfor måtte nyanseres ut fra hvilke minoritetsgrupper det er snakk om.

5.2. Foreldrenes rolle

Norsk idrett er tuftet på frivillighet. Det meste av det organisatoriske og aktivitetsrettede arbeidet gjøres av frivillige foreldre. Det er foreldrene som tar barna med til idrettslaget og som støtter opp om aktivitetene. Uten denne støtten og engasjementet fra foreldrene er det vanskelig for barn å bli en del av norsk idrett. Det avgjørende for barnas muligheter til å få delta i idrett, er således i hvilken grad innvandrerforeldre forstår hva deltakelse i idrett i Norge innebærer.

Holdninger og kunnskap om idrett vil i stor grad være påvirket av hvordan idrett i opprinnelseslandet ble drevet, og av hvem. Den norske idrettskulturen har organisatoriske særtrekk som kan gjøre den vanskelig å forstå. I de fleste land utenfor Skandinavia og Europa drives idrett gjennom utdanningsinstitusjonene. Foreldrenes rolle er å komme til kamper og konkurranser og heie. Det kan også være uvanlig at jenter og

” Jeg husker idretten fra der jeg vokste opp og ser at den er ekstremt annerledes enn den idretten ungene mine vokser opp med i Norge. Der jeg kom fra skjedde organisert idrett i regi av utdanningsinstitusjonene. Myndighetenes ansvar var kun anleggsbygging. Idrettsaktiviteter var gratis, og foreldrenes bidrag var kun å komme til kampene for å heie.

UBAH A. ADEN

kvinne driver idrett og således oppleves som fremmed og lite komfortabelt å sende sine døtre til idretter som betraktes som lite feminine. Resultatet blir at guttene får delta mens jentene holdes igjen. Konservative kjønnsrollemønstre fra opprinnelseslandene kan være en årsak til at jentene ikke deltar i idrett.

5.3. Kostnader og forpliktelser ved idrettsdeltakelse

Barns deltakelse i Norsk idrett krever at foreldrene bruker tid til frivillig arbeid i idrettslaget. Dugnader, kjøring til kamper og konkurranser, vakthold i idretts-haller, kioskarbeid, tillitsverv, treneroppgaver osv. utgjør et omfattende nett av oppgaver rundt idrettsaktivitetene. Idrettslag melder om at det blir stadig vanskeligere å få med foreldre til frivillig arbeid, og stadig flere har råd til å kjøpe seg fri. I idrettslag med høy minoritetsandel, oppleves fraværet av foreldre enda sterkere. Utvalget mener dette kan skyldes manglende kjennskap til norsk dugnadskultur, kombinert med jobber som krever kvelds- og helgearbeid og at en del innvandrere ikke har sertifikat. I tillegg kan språkproblemer være en begrensende faktor. Med svake norskerferdigheter vil mye av informasjonen som idrettslagene sender ut ikke bli lest og forstått. For nyankomne innvandrere vil andre forhold være mer

presserende enn å delta i frivillig virksomhet, som å takle en ny hverdag i et fremmed land, skole, barnehage osv. Videre, og som i resten av befolkningen, vil det blant minoritetsforeldre være de som ikke ønsker å prioritere frivillig arbeid.

Kostnadene ved å drive idrett for barn og ungdom har økt de senere årene. Størrelsen på medlemsavgifter, treningsavgifter, utgifter til drakter og reiser til cuper og arrangementer varierer mellom idrettene og idrettslagene. Dersom foreldre ikke jobber dugnad blir de ulike avgiftene ofte satt opp i mange idrettslag. Familier med lav inntekt og flere barn, vil få problemer med å delta på grunn av kostnadene.

Det er langt vanligere for barn i deler av innvandrerbefolkningen å vokse opp i familier med lave inntekter (Nadim og Nilsen 2009). Forskning viser at mange innvandrerbarn- og ungdom er utsatt for fattigdom (Bhuller m.fl. 2011). Hele 12 prosent av innvandrerbarna levde i 2005–2007 i hushold som rådte over så små økonomiske ressurser at de ble karakterisert som fattige. Av barna med innvandrerbakgrunn i alderen 13–18 år var 13 prosent utsatt for økonomisk fattigdom i perioden 2005–2007, mens dette gjaldt 15 prosent av ungdom i alderen 19–24 år. De høyeste andelene fattige barn under 13 år lever i hushold med innvandrerbakgrunn fra Pakistan, Irak og Tyrkia. Her opplevde henholdsvis 27, 25 og 23 prosent av barna økonomisk fattigdom i perioden 2005–2007. I en rekke andre innvandrergrupper opplevde mer enn 10 prosent av barna økonomisk fattigdom i denne perioden.

Utvalget har erfaringer med at i innvandrerfamilier med dårlig råd prioriteres guttene når det gjelder å få delta i idrett. Men når kravene til betaling og deltakelse øker, forsvinner også mange av guttene ut av idrettsaktivitetene.

– Minoritetsjenter ønsker aktivitet, men kanskje en trenger ett bredere tilbud?

– Jeg har 4 barn, jeg har ikke råd til å betale det idretten koster.

– Gi sosialt tilbud til foreldre når deres barn trener!

– Vi som kvinner ønsker å engasjere oss mer i barnas hverdag.

Utvalget viser også til tilbakemeldinger fra jenter som sier at både de og familien ønsker å prioritere skole og utdanning høyt, og at dette går foran deltakelse i idrett.

5.4. Regler for bekledning og samvær med det annet kjønn

En del innvandrergupper overholder kulturelle og religiøse regler om tildekking. Mange bruker hodeplagg, og det er ikke tillatt å vise naken hud offentlig. Det kan bli et problem for aktive idrettsjenter dersom ikke særidrettene tillater bruk av hodeplagg og f.eks. lange bukser og trøyer der det er vanlig med shorts, singlet og minimale drakter. Slike regler, enten de er reelle eller opplevde, er med på å hindre en del jenter med minoritetsbakgrunn fra å delta i enkelte idretter.

Utvalget viser også til at noen innvandrergupper ikke ønsker at deres tenåringsjenter skal ha samvær med motsatt kjønn på fritiden. En del innvandrere foreldre holder derfor jentene tilbake fra idrettsaktiviteter når de kommer i en bestemt alder. Det skjer også i skolen når klasser reiser på leirskoler eller andre typer overnattingsturer. Mange innvandrere foreldre blir overrasket over at i de fleste idretter trener og konkurrerer gutter og jenter hver for seg og at det er kvinnelige trenere. At det alltid er til stede voksne foreldre og trenere på turer og på treninger overrasker også en del foreldre.

5.5. Idrettslagenes møte med det flerkulturelle samfunnet

Utvalget har drøftet ulike utfordringer som idrettslagene står overfor i det flerkulturelle samfunnet. Å inkludere nye grupper inn i den norske idrettskulturen kan være krevende. Godt informasjonsarbeid blir stadig viktigere. Hva som formidles om idrettslaget er avgjørende for om innvandrergupper ønsker å bli medlem eller ikke.

Utvalget mener at synliggjøringen og formidlingen av idrettens verdier overfor minoritetsbefolkningen i mange tilfeller ikke er god nok. At deltakelse fremmer sosial og språklig utvikling og inkludering, bedre helse og muligheter for utdanning og demokratisk opplæring, er verdier og kunnskap som må formidles til minoritetsbefolkningen.

Flere håndballklubber samarbeider med mottaksskoler (barneskoler) for å gi et opplæringstilbud («Fargerik håndballskole») i lek og ballspill for barn, fortrinnsvis jenter, med minoritetsbakgrunn. Tiltaket gjennomføres like etter skoleslutt, i skolens gymsal, en dag pr. uke gjennom hele skoleåret. I klubbene får de da en gratis prøveperiode parallelt med denne aktiviteten, eller når de måtte ønske. Foreldre blir informert om aktiviteten på forhånd og inviteres også til å komme å se på aktiviteten og snakke med lederne.

Deltakende håndballklubber får prosjektstøtte fra Håndballforbundet, som har mottatt ulike tilskudd til formålet. Klubbene oppmuntres til å se dette som en «offentlig dugnad», hvor utgifter dekkes.

Holdningsendring skjer når kunnskap og forståelse øker, både hos etniske nordmenn og hos innvandrerbefolkningen. Det blir stadig viktigere å formidle at den tiden foreldre bruker i idrettslagene er en investering i barnas fremtid.

Utfordringen blir derfor å finne måter å skape dialog og samhandling på i lokalsamfunnet. Måten innvandrere foreldre møtes på av etnisk norske foreldre betyr mye for om de finner seg til rette eller ikke.

Idrettslagenes aktivitetstilbud kan i mange tilfeller være mangelfulle når det kommer til å introdusere nye grupper til norsk idrett. Det er et behov for flere allsidige aktivitetstilbud uten krav til forhåndskunnskaper. Der innvandrerne selv tar initiativ til å starte opp idrettstilbud som de kjenner fra egne hjemland lykkes de med å få med flere jenter i aktiviteter.

I etnisk norske familier blir barna ofte tidlig introdusert for idrettsaktiviteter. Mange barn starter i idrettslagene allerede som 4–5-åringer. Barn og ungdom som kommer senere til idrettslagene kan mangle grunnleggende ferdigheter som andre har, og kan få problemer med å følge de andre.

Hvis jeg fikk noen av foreldrene med ville enda flere jenter delta!

SAHRA JABER

5.6. Få tillitsvalgte og synlige rollemodeller fra minoritetsmiljøer

Utvalget peker på at det fortsatt nesten ikke finnes tillitsvalgte i norsk idrett med minoritetsbakgrunn. Utvalget mener idrettsorganisasjonen bør speile det multikulturelle Norge. I politikken og i en rekke andre organisasjoner har minoritetsbefolkningen funnet sin plass, men ikke i like stor grad i norsk idrett. I Norges største barne- og ungdomsorganisasjon burde mangfoldet blant de tillitsvalgte vært større.

Det er få synlige kvinnelige rollemodeller fra minoritetsmiljøer i idretten. På herresiden hevder mange gode mannlige fotballspillere fra minoritetsgrupper seg i norsk fotball og er blitt store forbilder for små gutter. Rollemodeller påvirker rekrutteringen i positiv retning.

Det er også behov for flere synlige foreldre og voksne fra minoritetsmiljøene der hvor idrettspolitikken diskuteres.

Utvalget savner stemmene til innvandrerforeldre, og særlig mødrenes, når temaet inkludering i norsk idrett diskuteres. Deres erfaringer og perspektiver er nødvendige for å finne løsninger på underrepresentasjonen av jenter med minoritetsbakgrunn i norsk idrett.

5.7. Mangel på anlegg og treningstid

Flere steder i landet er det mangel på idrettsanlegg. Det fører til stor konkurranse blant idrettslagene om treningstidene. Mange steder koster det å leie kommunale anlegg. I Oslo er det for eksempel kun 10 idretter som kvalifiserer til å få treningstid i kommunale idrettshaller. Denne treningstiden er gratis for barn og ungdom til og med 25 år. Antall lag i seriespill avgjør hvor mange timer de ulike idrettene kan fordele på sine idrettslag. Øvrige idretter får ikke treningstid, og må derfor leie tid i private idrettshaller, trene og konkurrere ute eller i skolens gymsaler. Dette betyr at mosjonstilbud og aktiviteter av mer sosial karakter, ikke har tilgang til idrettsanleggene.

Idrettslag som arbeider for inkludering av nye grupper, og som vil tilby alternative aktiviteter, har problemer med å finne steder å være. Å starte opp tilbud for eksempel i cricket og landhockey i Oslo har vært krevende på grunn av mangelen på arealer. De få jentelagene som eksisterer stiller sist i rekka ved tildeling av treningstid på de få cricketbanene som finnes.

DEL III

6. Utvalgets forslag – råd til Kulturdepartementet

6.1. Innledning

Å få med flere minoritetsjenter i norsk idrett forutsetter innsats fra mange aktører på ulike nivåer. Tidligere i denne rapporten har utvalget pekt på en rekke faktorer som kan være med på å begrense jentenes deltagelse. Disse begrensningene bør kunne fjernes ved bruk av ulike typer virkemidler. I dette kapittelet foreslår utvalget noen tiltak som kan bidra til å få flere minoritetsjenter med i organisert idrett.

6.2. Råd til Kulturdepartementet

Politisk oppmerksomhet og høyere prioritering

Utvalget mener at politisk oppmerksomhet bidrar til å skape debatt innenfor og utenfor norsk idrett. At temaet settes på dagsorden bidrar til å synliggjøre de begrensningene mange jenter møter når de vil delta på lik linje med sine etnisk norske venninner.

Kulturdepartementet oppfordres til å prioritere målgruppen i flere av tilskuddene som gis til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). I Idrettspolitisk dokument som idrettstinget har vedtatt, er det flere mål og tiltak som gjelder det flerkulturelle samfunnet. Tydeliggjøring av at midler bør prioriteres til dette arbeidet, går derfor ikke på tvers av det som norsk idrett selv prioriterer

- **Mer målrettet bruk av tilskuddsordningen
Inkludering i idrettslag og post 3 i tilskuddet til NIF**

Utvalget mener kriteriene i tilskuddsordningen Inkludering i idrettslag med fordel kan gjøres tydeligere. At departementet ønsker rekrutteringen av jenter med minoritetsbakgrunn, bør fremgå tydeligere. Det bør være legitimt å benytte lønnet personell lokalt for å rekruttere flere minoritetsjenter til norsk idrett gjennom den statlige tilskuddsordningen. Videre mener

utvalget at departementet bør se på hvilke muligheter som finnes for å skape kontinuitet i arbeidet og forutsigbarhet for tilskuddsmottakerne.

Det bør vurderes om rammene for tilskuddsordningen Inkludering i idrettslag bør økes for å gi plass til en mer målrettet satsing på minoritetsjenter. Utvalget mener at også utvalgte særforbund bør kunne motta midler for å arbeide med inkludering av minoritetsgrupper.

- **Forskning bør prioriteres**

Kunnskapen om minoritetsjentes forhold til idrett og fysisk aktivitet er mangelfull. Det er generelt lite forskning i Norge om idrett i det flerkulturelle samfunnet, og det som finnes er 10 – 15 år gammelt. Utvalget oppfordrer Kulturdepartementet til å initiere mer forsknings- og utviklingsarbeid på området.

Departementet bør også fortsette å evaluere hvilke resultater som oppnås gjennom tilskuddsordningen Inkludering i idrettslag i årene som kommer. Synliggjøring og publisering av forskningsresultater i en populærvitenskapelig form bør prioriteres.

6.3. Råd til norsk idrett på alle nivå

Rådene som følger nedenfor kan gjennomføres på alle nivå i norsk idrett, selv om enkelte av rådene krever mer enn frivillig innsats. Mulighetene for å kunne gjennomføre flere av de foreslåtte tiltakene er nok størst for de organisasjonsleddene som mottar offentlige tilskudd til inkluderingsarbeid.

- **Informer bedre**

En koordinert innsats i norsk idrett bør innbefatte utvikling av materiell, nettsider, bruk av sosiale medier, og gjennomføring av utdanningsprogrammer og samarbeidsløsninger som inkluderer skole og lokalsamfunn.

Utvikling av felles informasjon om norsk idrett rettet mot innvandrerbefolkningen bør følges opp av NIF sentralt. For øvrig bør alle nivå i norsk idrett vurdere eget informasjonsarbeid ut fra et flerkulturelt perspektiv. Formidling av norsk idretts verdier og virkemåte må prioriteres.

- **Inviter til samarbeid**

Samarbeid med innvandrerorganisasjoner, menigheter, religiøse samfunn og andre frivillige organisasjoner er et godt utgangspunkt for vekst og utvikling. Det er viktig å lære av andre frivillige organisasjoner som har lyktes på feltet. Initiativ rettet mot menigheter og religiøse samfunn kan lette dialogen med innvandrerforeldrene.

- **Inviter innvandrerforeldrene med og still krav**

Nøkkelen til økt deltakelse for minoritetsjenter ligger i større involvering, kunnskap og holdningsendring hos foreldrene. Å oppsøke foreldre hjemme og på skolenes foreldremøter har vist seg å være gode metoder for å informere om idrettslagenes virksomhet. Et samarbeid mellom skole og idrett kan være med på å gi idrettens inkluderingsarbeid større legitimitet. På slike møter er det mulig å fortelle om idrettslagenes tilbud, lytte til innvendinger foreldrene måtte ha og få vite hvordan de selv vil involvere seg. Ved slik tett kontakt kan myter avlives og feiloppfat-

” Vi vil forsøke komme nærmere foreldre ved å arrangere sosiale kvelder i klubbhuset for kvinner. Først og fremst ønsker vi å ufarliggjøre idretten.

OVE BEVOLDEN, DAGLIG LEDER, HOLMLIA SPORTSKLUBB

ninger korrigeres. Dersom hjemmebesøk kan gjennomføres ved at personer fra minoritetsmiljøene deltar, blir det enda lettere å få etablert en god dialog.

Innvandrerforeldre bør stilles krav og forventninger på lik linje med andre foreldre. De må få vite at barnas deltakelse i idrett og andre fritidsaktiviteter gjelder barnas fremtid. Å ikke gi barn og ungdom mulighet til deltakelse er å frarøve dem mange muligheter i det norske samfunnet. At foreldreen-gasjement gjennom idrett faktisk kan berike foreldrenes egne liv bør også formidles. Utvalget mener spesielt det er viktig å få med mødrene. De vil også kunne finne nye arenaer de kan utvikle seg på, lære norsk og bli sosialisert inn i lokalsamfunnet.

Å inkludere foreldrene tidlig gjennom aktivitetene til de minste barna, kan være en fin måte å få dem interessert i videre innsats. Alle foreldre kan bidra på sin måte, men kravene må tilpasses det de har mulighet til å bidra med. Utvalget mener at sosiale sammenkomster som dugnader og idrettsarrangementer er egnede arenaer for å bli kjent. Men for at dette skal fungere, må minoritetsforeldrene bli møtt på en ordentlig måte. Blir de stående alene på sidelinjen, eller ikke blir satt inn i hvordan oppgaver skal løses, er det lett å mislykkes – og dermed forsvinner de.

- **Bruk ungdommen**

Utvalget mener at minoritetsungdom som har vokst opp i Norge burde engasjeres til oppgaver i norsk idrett i større grad. Mange idrettslag kan vise

til at minoritetsungdom er en stor ressurs i rekrutteringsarbeid og i utviklingsarbeid når de får sjansen. De har verdifulle erfaringer fra egen oppvekst som kan brukes når nye generasjoner innvandrerbarn og -ungdom skal inkluderes i skole og fritidsaktiviteter. En målrettet rekruttering av minoritetsungdommer til *Lederkurs for ungdom* kan være en god start.

- **Synliggjør rollemodeller**

Utvalget mener satsingen må ha som mål å finne dyktige jenter og kvinner fra minoritetsmiljøer som har lyst til å jobbe for å få med flere minoritetsjenter i norsk idrett. Å synliggjøre jenter som er aktive utøvere og personer som tar ansvar som frivillig forelder, trener eller tillitsvalgt, blir viktig fremover. Rollemodeller som viser vei er viktig for unge jenter som ønsker å drive idrett. Det må alminneliggjøres at minoritetsjenter kan drive idrett.

Kvinnelige ressurspersoner fra minoritetsmiljøer bør rekrutteres til å være med i en form for felles satsing i norsk idrett. De bør tilbys kompetansegivende kurs og tett oppfølging. De bør benyttes som foredragsholdere, initiativtakere og talspersoner for å sette fart i arbeidet med å få med flere minoritetsjenter i norsk idrett.

- **Tilby åpne og rimelige lavterskelaktiviteter**

Et første møte med et idrettslag bør gi muligheter for å utforske ulike aktiviteter og hvilke verdier idretten er tuftet på. Åpne aktivitetsdager lokalt med mange idretter representert kan være gode rekrutteringsarenaer. Skoleidrettsdager med man-

ge ulike idretter på programmet sørger for at alle barn, gutter og jenter, kan få prøve disse på like vilkår. Der idrettslag, idrettsråd og/eller idrettskretser kan inngå i et samarbeid, bør dette tilstrebes.

- **Sørg for at krav om bestemt bekledning ikke hindrer minoritetsjenter i å delta**

Utvalget har diskutert hvordan kravene til bestemt bekledning i de ulike idrettene kan være begrensende for noen grupper minoritetsjenter. Hver idrett bør se på hvordan dette kan unngås. Der regler virker begrensende for deltakelse bør endringer gjøres.

- **Få idrett inn i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere**

Utvalget mener det ligger mange muligheter for å informere om idrettslag, frivillighet og foreldres rolle gjennom introduksjonsprogrammet for nyan-

komne innvandrere. Det er en del av fagprogrammet at de skal bli kjent med eget lokalsamfunn og få kunnskap om frivillige organisasjoner. Utvalget oppfordrer derfor idrettsrådene til å se hvilke muligheter som finnes lokalt for å få til samarbeid med kommunen. En idé er å tilby nyankomne innvandrere å delta i frivillig arbeid, delta på idrettsaktiviteter og få informasjon om hva et idrettslag driver med. Der idrettsrådene ikke fungerer så godt, bør idrettslag kunne ta direkte kontakt med kommunen for å få i stand et samarbeid.

7. Administrative og økonomiske konsekvenser

Dersom dette arbeidet løftes, og utvalgets råd om tiltak og forskning prioriteres, vil dette kunne få konsekvenser administrativt og økonomisk.

” Når guttene går rundt og etterspør en guttekveld vil jeg tro at jentekveldene er en suksess. Våre jenter har det veldig moro og dette bidrar til at de blir.

NORSK JUDO OG JIU-JITSU KLUBB

Eksempler og linker

Falken Girls Cricket klubb

<http://tv.nrk.no/serie/migrapolis#t=19m22s>

Sinsen/Refstad Håndballklubb

Inviterer barn og unge fra Refstad transittmottak på håndballtrening -:

<http://dittoslo.no/lokalavisengroruddalen/nyheter-groruddalen/handballklubb-tar-imot-asylbarn-med-apne-arme-1.8155827>

<http://nrksuper.no/super/supernytt/2013/11/27/gleder-asylbarn/>

Levanger Håndballklubb

Levanger Håndballklubb gjennomfører Håndballskole for jenter med minoritetsbakgrunn på Frol oppvekstsenter. – På sikt håper vi at de jentene som er med blir med og spiller håndball på ordinære lag i nærmiljøet, -

<http://www.levangeravisa.no/bildegalleri/bilder/article9296639.ece#12>

Kattem og Kolstad håndball

Lek med ball skal gi sunne voksne. I Åsheimhallen utenfor Trondheim løper jenter og gutter i barneskolealder rundt og stusser hver sin håndball. De har møttes til trening en gang i uka siden nyttår. Selv om barna kommer fra 11 forskjellige land og ikke alle skjønner eller snakker norsk perfekt, skjønner de fort hva som skal skje når de introduseres for en ny stafettøvelse.

<http://www.adressa.no/sport/Sprek/article1794501.ece>

Risør Håndballklubb

Det hele startet da vi ble med i prosjektet «Fargerik håndball» som handler om å få jenter med minoritetsbakgrunn ut i idretten, sier Stine Ellefsrud i Risør Håndball

17 år gamle Amal Abdi Hashi, er glad for at det nå blir utviklet en hijab som gjør det lettere for henne og andre muslimske jenter å bli med på idrett.-

<http://www.utrop.no/Nyheter/Innenriks/22273>

Syssetting og inntekt

<http://www.imdi.no/no/Fakta-og-statistikk/>

[Fakta-og-statistikk/Syssetting-og-inntekt/](http://www.imdi.no/no/Fakta-og-statistikk/Syssetting-og-inntekt/)

Se intervju med Sahra Jaber

<http://www.idrett.no/tema/inkludering/Sider/>

[Intervju-med-Sahra-Jaber-.aspx](http://www.idrett.no/tema/inkludering/Sider/Intervju-med-Sahra-Jaber-.aspx)

Kildehenvisninger

- Carlsson, Y., & Haaland, T. (2006). Foreldredeltakelse i flerkulturelle idrettslag. En kartlegging NIBR-notat 2006. Oslo: NIBR.
- Friberg, J. H. (2005). Ungdom, fritid og deltakelse i det flerkulturelle Oslo (pp. 70 s.). Oslo: Fafo.
- Seippel, Ø., Strandbu, Å., & Sletten, M. A. (2011). Ungdom og trening. Endring over tid og sosiale skillelinjer. In NOVA (Ed.), *Nova-rapport*. Oslo: NOVA.
- Strandbu, Å. (2006). Idrett, kjønn, kropp og kultur: jenter med minoritetsbakgrunn s møte med norsk idrett. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Strandbu, Å., & Bakken, A. (2007). Aktiv Oslo-Ungdom. En studie av idrett, minoritetsbakgrunn og kjønn (pp. 142). Oslo: NOVA – Norsk Institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Walseth, K. (2006). Sport and integration: the experience of young Muslim women. Oslo: Norwegian School of Sport Sciences.
- Walseth, K. (2011). Jenter med minoritetsbakgrunn i idretten – status og utfordringer. In D. V. Hanstad, G. – Breivik, M. K. Sisjord & H. B. Skaset (Eds.), *Norsk idrett. Indre spenning og ytre press* (pp. 355–370). Oslo: Akilles
- Goksøy, Matti: *Idrett for alle*. Norges Idrettsforbund 150 år 1861–2011. Oslo: H. Aschehoug & Co.
- Oslo kommune, Utviklings- og kompetanseetaten: *Statistisk årbok for 2013*.
<http://statistisk-arbok.utviklings-og-kompetanseetaten.oslo.kommune.no/2013/id/UKE-236>
- Wollebæk, Dag og Karl Henrik Sivesind: *Fra folkebevegelse til filantropi? Frivillig innsats i Norge 1997–2009*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning (ISF), 2010.
- Statistisk sentralbyrå (2013): *Norges innvandrere – hva vet vi? Samfunnsspeilet nr. 5/13*. Oslo: Statistisk sentralbyrå
- Bhuller, Manudeep og Rolf Aaberge (2011): *Økonomisk fattigdom blant innvandrere*.
- Innvandrere blir værende i fattigdom. *Samfunnsspeilet nr.1/2011*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- IRIS Rapport 2011/066 *Inkludering i idrettslag Gjennomgang av en tilskuddsordning*.
<http://www.iris.no/publications/414551636/2011-066>
- Rapport 2013 til Kulturdepartementet vedrørende tilskuddsordningen *Inkludering i idrettslag*, fra Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF)

Utgitt av:
Kulturdepartementet

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer fra:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 20 00

Publikasjonskode: V-0966 B
Trykk: 07 Media 03/2014 – opplag 100